

Tujerodne drevesne vrste pri nas

PAVLOVNIJA

Pavlovnija (*Paulownia tomentosa*) izhaja iz Kitajske in je tudi pri nas dokaj pogosto okrasno drevo, predvsem v mestih. V Evropo so jo prinesli Nizozemci v 30. letih 19. stoletja. Drevo so poimenovali po Ani Pavlovi, ženi nizozemskega kralja Wilhelma II. in hčerki ruskega carja Pavla I.

Vrsta je poznana tudi po imenu princesino drevo. Nekoč je bil namreč običaj, da so jo zasadili ob rojstvu deklice, ob poroki pa so iz njenega lesa izdelali skrinjo za doto.

Predstavitev vrste

Za pavlovnijo je značilno, da zelo hitro raste (tudi več kot 4 m v enem letu). Listi so veliki, srčasto-jajčaste oblike, na obeh straneh imajo dlačice in dolge peclje. Plodovi so v velikosti oreha, nanizani po več skupaj v nekakšen grozd. Cvetovi so vijoličnih odtenkov in zvončaste oblike, opazujemo pa jih lahko aprila in maja.

Širjenje in odstranjevanje

Pavlovnijo najpogosteje opazimo na vrtovih ali v parkih. Ker se iz plodov še mesece po cvetenju iztresajo semena, ki so lahka, jih veter raznaša na velike razdalje. Tako se pogosto naseli na opuščenih območjih, v asfaltnih razpokah in starih zidovih.

Ker zelo hitro raste in ima velike liste, zasenči ostale vrste. V primerih, ko naravne ujme prizadenejo gozdove, je med prvimi vrstami, ki se naselijo na opustošeni površini. Tak primer je na grebenu Piramide, kjer je po žledolomu nastala v gozdu vrzel. V skrbi za vrstno pestrost se z akcijami odstranjevanja prizadevamo ohranjati domorodne vrste v slovenskih gozdovih. Prava pavlovnija je zaradi svoje invazivnosti na opozorilnem seznamu tujerodnih vrst.

V Sloveniji sadijo za potrebe izven gozdnih nasadov in za okras predvsem sterilne križance pavlovnij, katerih seme ni kaljivo (po zatrevanju prodajalcev) in zato ne predstavljajo nevarnost za razširjanje s semeni.

Pavlovnija pa ima tudi sposobnost regeneracije iz štorov in korenin. Rastline zato odstranjujemo z vztrajnim puljenjem, obročkanjem, posekom ali košnjo.

Les dveh pavlovnij bo koristno uporabljen

Ob Avditoriju Lutkovnega gledališča Maribor sta dve drevesi vrste pavlovnija. V obdobju šestih let od zasaditve sta dosegli take mere, da sta povzročili škodo na infrastrukturi. Strokovnjaki so sprejeli odločitev, da se drevesi podreta. Dogodek se je odvijal junija v okviru projekta ALPTREES - Transnacionalno sodelovanje za trajnostno upravljanje s tujerodnimi drevesnimi vrstami v urbanih, primestnih in gozdnih ekosistemih na območju Alp. Mestna občina Maribor namreč sodeluje pri projektu ALPTREES, ki ga delno financira Evropski sklad za regionalni razvoj v okviru programa Interreg Območje Alp.

Da se zgodba obeh dreves na tem mestu ne konča, bodo v mizarskih delavnicah - tako lutkarski kot dijaški (pri tem sodeluje Srednja lesarska in gozdarska šola Maribor) – iz lesa naredili nekaj uporabnega.

Pozorni bodimo, kaj sadimo

Med invazivne tujerodne štejemo tiste vrste, ki jih je človek namerno ali nenamerno zanesel izven območja njihove naravne razširjenosti in škodujejo domorodnim vrstam, ogrožajo njihovo življenjsko okolje ter povzročajo gospodarsko škodo. Običajno se z vrto v naselijo na opuščena mestna območja in v gozdove. Nikakor niso vse tujerodne drevesne vrste tudi invazivne. Pozivamo lastnike vrtov, da se pred nakupom in zasaditvijo pri prodajalcu pozanimajo o lastnostih vrste ter si na ta način prihranijo nepotrebne skrbi in stroške.

Pavlovnija je hitro rastoča vrsta

Značilni veliki listi pavlovnije

Plodovi v velikosti oreha

Podiraje pavlovnije pri Lutkovnem gledališču Maribor

Avtorja:

mag. Živa Bobič Červek, Skupna občinska uprava Maribor, Skupna služba varstva okolja

dr. Aleksander Marinšek, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno ekologijo